KOMISJA NADZORU FINANSOWEGO

Zastępca Przewodniczącego
Wojciech Kwaśniak

DRB/DRBI/078/71/4/2013

Warszawa, dnia 22 / 03 / 2013 r.

Prezesi Zarządów banków
wszyscy

Szanowni Panowie,

Działając na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. *o nadzorze nad rynkiem finansowym*[1], Urząd Komisji Nadzoru Finansowego (dalej: UKNF) przekazuje w niniejszym piśmie informację dotyczącą obowiązków nakładanych na banki przez Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 z dnia 4 lipca 2012 r. *w sprawie instrumentów pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym, kontrahentów centralnych i repozytoriów transakcji* (*European Market Infrastructure Regulation*, dalej: EMIR) oraz standardy techniczne wydane na jego podstawie.

Na wstępie UKNF przypomina, że przepisy EMIR, co do zasady, weszły w życie w dniu 16 sierpnia 2012 r., w zakresie, w jakim obowiązki nakładane jego przepisami są jasno określone. Z kolei 10 stycznia 2013 r. weszło w życie Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 1247/2012 z dnia 19 grudnia 2012 r. *ustanawiające wykonawcze standardy techniczne w odniesieniu do formatu i częstotliwości dokonywania zgłoszeń dotyczących transakcji do repozytoriów transakcji zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 w sprawie instrumentów pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym, kontrahentów centralnych i repozytoriów transakcji.*
Natomiast, w dniu 15 marca 2013 r. weszły w życie regulacyjne standardy techniczne do EMIR, wydane w formie Rozporządzeń Delegowanych Komisji (UE) z dnia 19 grudnia 2012 r. o kolejnych numerach od 148/2013 do 153/2013, precyzujące szereg obowiązków nałożonych na banki oraz w praktyce wprowadzające pewne nowe powinności dla tych podmiotów. Mając powyższe na uwadze, UKNF pragnie zwrócić Państwa uwagę w szczególności na następujące, wiążące banki od 16 sierpnia 2012 r. albo od 15 marca 2013 r., obowiązki wynikające bezpośrednio z EMIR, bądź też z regulacyjnych albo wykonawczych standardów technicznych wydanych przez Komisję Europejską (omawiając poszczególne wymogi, wskazano właściwe przepisy rozporządzeń regulujących daną kwestię):

[1] Dz. U. Nr 157, poz. 1119 z późn. zm.

1. Banki prowadzą ewidencję wszystkich zawartych przez siebie kontraktów pochodnych, bez względu na miejsce zawarcia kontaktu, oraz wszelkich zmian, przez co najmniej pięć lat od daty rozwiązania kontraktu (na podstawie art. 9 ust. 2 EMIR). Termin powstania obowiązku: 16.08.2012 r.

2. Banki zapewniają zgłaszanie (raportowanie) szczegółowych informacji na temat każdego zawartego przez siebie kontraktu pochodnego – zarówno zawartego na rynku regulowanym, jak i poza rynkiem regulowanym – oraz na temat wszelkich zmian lub rozwiązania tego kontraktu, do repozytorium transakcji (*trade repository*, dalej: TR), nie później niż następnego dnia. Obowiązek zgłaszania obejmuje również tzw. zgłaszanie wsteczne (*backloading*), tzn. zgłaszanie do TR kontraktów, które:

   a) obowiązywały w dniu 16 sierpnia 2012 r. i które nadal obowiązują w dniu rozpoczęcia dokonywania zgłoszeń lub
   b) zostały zawarte przed dniem 16 sierpnia 2012 r. i w dalszym ciągu obowiązują w dniu 16 sierpnia 2012 r. lub zostały zawarte w dniu 16 sierpnia 2012 r. lub po tym dniu i które nie obowiązują już w dniu rozpoczęcia dokonywania zgłoszeń lub po tej dacie (wymogi te regulują przepisy art. 9 EMIR oraz Rozporządzenia Komisji nr 1247/2012 i 148/2013).

3. Banki, które zawierają kontrakt pochodny OTC nierozliczany przez centralnego kontrahenta, zapewniają, z zachowaniem należytej staranności, wprowadzenie odpowiednich procedur i uzgodnień służących ocenie, monitorowaniu i ograniczaniu ryzyka operacyjnego i kredytowego kontrahenta (na podstawie art. 11 ust. 1 EMIR oraz przepisów Rozporządzenia Nr 149/2013). Termin powstania obowiązku: co do zasady – 16.08.2012 r., a w zakresie doprecyzowanym Rozporządzeniem – 15.03.2013 r.

4. Obowiązek wprowadzenia przez banki procedur określonych w art. 11 ust. 1 EMIR oraz w przepisach Rozporządzenia Nr 149/2013, które obejmują co najmniej:

   a) zatwierdzenie (potwierdzenie) w odpowiednim czasie, w stosownych przypadkach elektronicznie, warunków danego kontraktu pochodnego OTC;

   b) solidne, odporne i podlegające kontroli sformalizowane procesy służące uzgadnianiu portfeli, zarządzaniu ryzykiem powiązanym oraz wczesnemu wykrywaniu sporów pomiędzy stronami i ich rozstrzyganiu, a także monitorowaniu wartości pozostających do uregulowania kontraktów.

   Termin powstania obowiązku: co do zasady 16.08.2012 r., a w zakresie doprecyzowanym Rozporządzeniem – 15.03.2013 r.

5. Odnosząc się do kwestii raportowania do KNF wynikającej z art. 12 ust. 4 Rozporządzenia Nr 149/2013, należy przywołać wskazany przepis, który od dnia 15.03.2013 r., nakłada na kontrahentów finansowych obowiązek posiadania niezbędnej procedury dotyczącej comiesięcznego zgłaszania właściwemu organowi, wyznaczonemu zgodnie z art. 48 dyrektywy 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, liczby niepotwierdzonych

transakcji na instrumentach pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym, o których mowa w art. 12 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Nr 149/2013, które pozostają niepotwierdzone przez okres dłuższy niż pięć dni roboczych.

W celu uporządkowania kwestii przekazywania stosownych informacji przez banki, za wypełnienie obowiązku wskazanego w Rozporządzeniu należy uznać przesyłanie do UKNF do końca 20 dnia roboczego po upływie miesiąca, którego dane dotyczą, zbiorczej informacji o łącznej liczbie niepotwierdzonych transakcji na instrumentach pochodnych, dla których termin na potwierdzenie transakcji mijał w miesiącu rozliczeniowym, spełniających następujące warunki łącznie:

1) są przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym,
2) zostały wymienione w art. 12 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Nr 149/2013,
3) pozostawały niepotwierdzone przez okres dłuższy niż pięć dni roboczych, licząc od upływu terminów wskazanych w odpowiednich przepisach art. 12 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Nr 149/2013.

Zgłoszenie niepotwierdzonych transakcji za okres 15 marca - 31 marca 2013 r. powinno odbyć się łącznie ze zgłoszeniem niepotwierdzonych transakcji za okres 1 kwietnia - 30 kwietnia 2013 r., w terminie do 20 maja 2013 r.

Jednocześnie UKNF informuje, że powyższe podejście może ulec zmianie w przypadku zajęcia przez Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (ang. *European Securities and Markets Authority,* ESMA) stanowiska, które skutkowałoby koniecznością zmiany przyjętego sposobu postępowania.

6. Banki dokonują codziennej wyceny aktywnych kontraktów według wartości rynkowej. W przypadku, gdy warunki rynkowe uniemożliwiają dokonanie ww. wyceny, stosuje się rzetelną i ostrożnościową wycenę w oparciu o model (na podstawie art. 11 ust. 2 EMIR oraz art. 16 *warunki rynkowe uniemożliwiające dokonanie wyceny rynkowej* i art. 17 *kryteria stosowania wyceny w oparciu o model* Rozporządzenia Nr 149/2013). Termin powstania obowiązku: co do zasady 16.08.2012 r., a w zakresie doprecyzowanym Rozporządzeniem – 15.03.2013 r.

7. Banki posiadające co najmniej 500 obowiązujących kontraktów pochodnych, zawartych poza rynkiem regulowanym z innym kontrahentem, które nie są rozliczane centralnie, są obowiązane posiadać procedury dotyczące sprawdzania regularnie, a co najmniej dwa razy w roku, możliwości dokonania tzw. kompresji portfela w celu zmniejszenia ryzyka kredytowego kontrahenta, a także procedury dotyczące przeprowadzania takiej kompresji portfela. Banki muszą być w stanie przedstawić nadzorowi racjonalne wyjaśnienie swojej oceny, zgodnie z którą nie należy przeprowadzać kompresji portfela (na podstawie art. 14 Rozporządzenia Nr 149/2013). Termin powstania obowiązku: 15.09.2013 r., przy czym art. 13, 14, 15 Rozporządzenia Nr 149/2013 stosuje się od momentu upływu 6 miesięcy od wejścia Rozporządzenia w życie.

8. Banki muszą posiadać procedury zarządzania ryzykiem, które wymagają terminowej, precyzyjnej i odpowiednio wyodrębnionej wymiany zabezpieczeń w odniesieniu do kontraktów pochodnych OTC, zawartych w dniu 16 sierpnia 2012 r. lub po tej dacie. Z obowiązku tego zwolnione są transakcje wewnątrzgrupowe, po spełnieniu warunków określonych w art. 11 EMIR oraz Rozporządzeniu Nr 149/2013 (na podstawie art. 11 ust. 3 EMIR). Termin powstania obowiązku: co do zasady 16.08.2012 r., jednak należy mieć na uwadze, iż w przyszłości będzie wydany standard techniczny w formie rozporządzenia, dotyczący omawianej kwestii.

9. Banki od 16.08.2012 r. mają obowiązek utrzymywania odpowiednich i proporcjonalnych kwot kapitału (wymogu kapitałowego), aby zarządzać ryzykiem nieobjętym odpowiednią wymianą zabezpieczeń (na podstawie art. 11 ust. 4 EMIR); należy mieć na uwadze, iż w przyszłości będzie wydany standard techniczny w formie rozporządzenia, określający poziom wymogu kapitałowego na potrzeby realizacji tego obowiązku.

10. Bank podaje do wiadomości publicznej informację na temat zwolnienia określonej transakcji z podmiotem tej samej grupy kapitałowej (tzw. transakcji wewnątrzgrupowej), z obowiązku zapewnienia zgodności z procedurami zarządzania ryzykiem, które wymagają terminowej, precyzyjnej i odpowiednio wyodrębnionej wymiany zabezpieczeń (na podstawie art. 11 ust. 11 EMIR oraz art. 20 Rozporządzenia Nr 149/2013). W art. 11 ust. 5-10 zostały określone warunki niestosowania przepisu ust. 3 tego artykułu, dotyczącego posiadania procedur zarządzania ryzykiem. W szczególności, przywołane przepisy określają sytuacje, w których niestosowanie przepisu ust. 3:

    - jest automatyczne,
    - wymaga zawiadomienia właściwych organów nadzoru (chyba, że któryś z powiadomionych organów nadzoru uzna, że wymagane warunki niestosowania przepisu nie zostały spełnione),
    - wymaga decyzji właściwych organów nadzoru.

    Termin powstania obowiązku: co do zasady 16.08.2012 r., a w zakresie doprecyzowanym Rozporządzeniem – 15.03.2013 r.

11. Banki są obowiązane przekazywać raporty (zgłoszenia) o wszelkich sporach pomiędzy nimi a ich kontrahentami, dotyczących kontraktów pochodnych OTC, ich wyceny lub wymiany zabezpieczeń, jeśli wartość kontraktów przekracza 15 mln EUR, a spory pozostają nierozstrzygnięte przez co najmniej 15 dni roboczych (na podstawie art. 15 ust. 2 Rozporządzenia Nr 149/2013). Termin powstania obowiązku: 15.09.2013 r., przy czym art. 13, 14, 15 Rozporządzenia Nr 149/2013 stosuje się od momentu upływu 6 miesięcy od wejścia Rozporządzenia w życie.

Przedstawiając powyższe, UKNF pragnie równocześnie przypomnieć, iż Rozporządzenie EMIR oraz jego Rozporządzenia wykonawcze stosowane są w krajach członkowskich UE bezpośrednio.

Zgodnie z przyjętymi zasadami, po wejściu regulacji w życie, wszelkie pytania i wątpliwości związane z daną regulacją są kierowane do instytucji, która regulację wydała i rozpatrywane w sposób wskazany przez tę instytucję.

Zważywszy jednak na to, że zagadnienia regulowane Rozporządzeniem EMIR pozostają we właściwości ESMA, wszelkie ewentualne wątpliwości dotyczące stosowania omawianych rozporządzeń, należy kierować bezpośrednio do ESMA.

Zgodnie z przyjęta praktyką, w pierwszej kolejności rozpatrywane są te pytania, którym jednocześnie towarzyszy propozycja stanowiska, przy czym sugerowane jest formułowanie tych wystąpień w języku angielskim, co istotnie przyspieszy proces udzielania odpowiedzi.

Z-ca PRZEWODNICZĄCEGO
Komisji Nadzoru Finansowego

Wojciech Kwaśniak